

**Viitamäen Konnasuon ojitusasia**

514/58.581/2019

RAKYL § 34

**Selostus:**

██████████ on esittänyt 28.10.2019 Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunnalle pyynnön selvittää metsäojien kaivamisasiaa Suureen Vehkajärveen laskevan Konnasuon alueella.

Selvityspyynnön mukaan ██████████ on hakenut kiinteistölleen Mutala RN:o 6:27 johtavan tieoikeuden muutosta puunkorjuun mahdollistamiseksi ja ilmaissut aikomuksensa rakentaa kiinteistölle pintavalutuskenttä, johon johdettaisiin valumavedet ██████████ ja Pääkanta-Säätiön maiden kautta yläpuolisilta ██████████ omistamilta kiinteistöiltä Oriharju RN:o 8:12 ja Konnansuo RN:o 14:9 kunnostettavan tien reunoja pitkin.

Hanke on jo osittain toteutettu. ██████████ on kaivanut syvän ojan Pääkanta-Säätiön kiinteistölle Mikkola RN:o 6:71 ja ██████████ kiinteistön Kalevila RN:o 8:8 rajalle. ██████████ on katkaissut ██████████ omistaman kiinteistön Päivälehto RN:o 8:10 rajalla kulkevan penkkatien ojaa kaivaessaan. Penkkatie on ainoa reitti ██████████ omistamille kiinteistöille RN:o:t Uurtola 8:2, Sievälä 8:3 ja Lepikko 8:4 sekä ██████████ omistamalle kiinteistölle Rajakangas RN:o 8:6. Penkkateiden katkaisu vaikeuttaa puunkorjuuta. ██████████ vaatii tierummun asentamista penkkatielle, jotta puiden kuljettaminen Oriharjuntielle on mahdollista.

Alueella on tehty kunnostusojitus ja puunkorjuun mahdollistavien penkkateiden rakentaminen Kemera -tuella (██████████ hakemuksesta 24.1.2006 Metsäkeskuksen Kemera -päätös 7 754 m kunnostusojitukselle). Ojitukselle on annettu kunnossapitovelvoite 15 vuoden ajaksi (voimassa vuoteen 2021 asti).

██████████ esittämän selvityspyynnön mukaan perattavan ojan vaikutusalue on Metsäkeskuksen valuma-uelaskurin mukaan 40 - 50 hehtaaria. Valumavesien luontainen virtaussuunta on Konnajokea kohti eikä virtaussuuntaa tule muuttaa. Alue on topografialtaan alavaa ja rantaan rajoittuvan ojankaivun riskinä ylaveden aikaan on Suuren Vehkajärven tulviminen oja myöten metsän puolelle.

██████████ pyytää lautakuntaa selvittämään ojien kaivamisen, vesien johtamisen ja mahdollisen turvetuotannon aloittamisen kiinteistöllä Konnansuo RN:o 14:9 luvanvaraisuutta. Ojien kaivaminen tulisi laittaa toimenpidekieltoon, kunnes asiat on perusteellisesti selvitetty.

Selvityspyynnön mukaan ojan kaivu tai kustannusten vierittäminen naapureiden maksettavaksi ei voi olla tieoikeuden muuttamisen peruste. ■■■■■ näkemyksen mukaan 0,5 ha:n kiinteistölle moninkertainen tieoikeus ei ole tarpeellinen eikä tarkoituksenmukainen. ■■■■■ toiminta ei saa aiheuttaa kohtuutonta haittaa naapureille, penkkateille, ojitukselle, eikä vesitaloudelle. Naapureilla ei ole uusille tielinjauksille tarvetta.

-----

Alueella on pidetty 29.10.2019 ■■■■■ hakemuksesta yksityistietoimitus (toimitusnumero 2019-614576). Toimituksen tarkoituksena oli päättää tieoikeuksien siirtämisestä koskien kiinteistöjä Laitala RN:o 8:7, Oriharju RN:o 8:12 ja Kalevila RN:o 8:8. ■■■■■ on lisäksi esittänyt, että maantietieliittymää Viitamäentiehen siirrettäisiin noin 100 m länteen päin. Toimituksessa päätetään mm. tien sijainnista, leveydestä, tieosakkaista, korvauksista, rakentamisen kustannuksista ja osittelusta sekä muista esille tulevista yksityistietoimitukseen liittyvistä asioista.

Maantiehen ei ollut tietoimituksen aikaan liittymälupaa eikä tietä oltu rakennettu Viitamäentieltä oikeuden mukaisesti. ■■■■■ on aloittanut rakentamaan / kunnostamaan kesällä 2019 tieoikeuden alusta lukien noin 250 m kohdalla olevaa vanhaa tiepohjaa. Tien rakentamisesta on tullut kuitenkin erimielisyyttä maanomistajien kesken. ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■, Oriharjun tiekunta ja Pääkanta-Säätiö vastustavat tieoikeuden siirtämistä.

Etelä-Savon ELY-keskuksen tieliittymän siirtoa koskevan lausunnon 18.10.2019 mukaan suunnitellun liittymän kohdalla tai sen välittömässä läheisyydessä kasvaa kangasvuokkoja (ELY-keskuksen maastokäynti 16.10.2019). Liittymää ei tule sijoittaa kangasvuokkojen esiintymisalueelle.

Tietoimituksessa todettiin, että tie on rakennettu kiinteistön Mikkola RN:o 6:71 alueelta alkaen noin 10 m leveyteen, josta ajouran osuus on noin 3 m. Ojat on kaivettu osittain molemmin puolin. Rakennettu tie loppuu kiinteistön Oriharju RN:o 8:12 suopalstan alueelle, jossa tietä on rakennettu jo kiinteistön Kalevila RN:o 8:8 rajalle saakka, mutta eri paikkaan kuin nykyinen tieoikeus. Rakentamatonta tietä on kyseisen kohdan jälkeen 200 m, josta tie yhtyy pengertiehen kiinteistön Lepikko RN:o 8:4 alueella ja jatkuu rakennettuna kiinteistölle Mutala RN:o 6:27 saakka osin vanhaa pengertieuraa pitkin.

Koska tieoikeuteen ei ollut kuulunut liittymälupaa maantiehen, toimituksen käsittelyä päätettiin jatkaa myöhemmin.

Maanmittauslaitos on pyytänyt 10.12.2019 rakennus- ja ympäristö-  
lautakunnan lausuntoa koskien suunnitellun tieoikeuden siirtoa ympä-  
ristönäkökohtien huomioon ottamiseksi. Lautakunta on antanut asias-  
sa lausunnon 22.1.2020 § 17.

-----

██████ vastineen 16.11.2019 ja vastineen täydennysten 17.11.,  
18.11. ja 20.11.2019 mukaan ███████ ei tee ojitusta eikä suunnittele  
turvetuotantoa Konnasuon alueelle. Tie mahdollistaa kuitenkin alu-  
een hyödyntämisen tarvittaessa tulevaisuudessa. Vanha tielinja ja  
kaivetut ojat leikkaavat ███████ mailla sijaitsevan Oriharjun pään ja  
estää soran hyödyntämisen. ███████ tavoitteena on siirtää tie kauem-  
maksi harjusta.

Alueella oli pätkä pengertietä, joka ei johtanut mihinkään. ███████ ei  
ole katkaissut tietä, vaan korjannut sen. Pengertielle on tehty 200 m  
pitkä ajoura jo aiemmin. Tarkoitus on tehdä alueelle tietä yhteensä 4  
km. Pengertie on suurimmaksi osaksi tehty, ainoastaan ███████  
maiden osuus puuttuu. ███████ tekee tiet omalla kustannuksellaan.  
Naapurikiinteistöjen omistajat eivät halua osallistua tien käyttökustan-  
nuksiin. ███████ anoi tietoimitusta, jossa käyttökustannukset olisi  
ositeltu. ███████ on esittänyt myös vaihtoehtoisia tieratkaisuja.

Tie on tehty ███████ mukaan mahdollisimman hellävaraisesti luontoa  
säästäen. Tie on rakennettu viereisestä ojasta saatavilla maa-ainek-  
silla. Ojaan tulee maaston noususta riippuen 100 - 150 m välein  
kivipadot, jotka toimivat virtauksen hidastamisen lisäksi siltoina  
eläimille ja ihmisille. Patoja ei ole vielä rakennettu. Oja on tehty suu-  
reksi, koska se toimii samalla saostusaltana. ███████ tarkoituksena  
on laittaa ojaan kasvamaan rahkasammalta, joka kerää vedestä  
humusta ja ravinteita. ███████ mukaan tien teko parantaa olennaisesti  
hänen mailtaan tulevien valumavesien laatua.

Alueen valumavedet virtaavat ███████ maalle pintavalutuskenttään, ei  
suoraan Suureen Vehkajärveen. Yläpuoliset vedet pengertieltä  
valuvat käsittelemättöminä suoraan Konnaojaan. ███████ tavoitteena  
on yhdistää pengertiet, jolloin kaikki vedet kulkeutuisivat saostusaltai-  
den ja pintavalutuskentän kautta Vehkajärveen kauemmaksi  
Kuonanjokeen laskevasta ojasta valumavesien luontaista aiempaa  
kulkureittiä myöten. Mahdollisesti myöhemmin tehtävä pintavalutus-  
kenttä nimenomaan estää veden nousun ojiin, koska kenttä on  
tulvakorkeuden yläpuolella.

██████ ei ojita aluetta, koska se pilaisi hänen kiinteistöllään sijaitse-  
vat turvevarannot. Ojittaminen myös saastuttaisi vesistöt ja vapauttai-  
si ilmaan hiilidioksidia. ███████ on valittanut Metsäkeskuksen  
tekemästä ojituksesta ja kertoo korjaavansa ojituksessa tehtyjä vir-

heitä sekä parantavansa ravinteiden talteenottoa sulkemalla niskaojia suon reunassa, jolloin ravinteet kulkeutuvat suolle vesistöjen sijaan. Suo kasvaa ravinteiden ansiosta paremmin puuta.

Etelä-Savon ympäristökeskus on tehnyt tarkastuskäynnit Kerimäen vanhalle kaatopaikalle ja sen ympäristöön 29.4.2005 ja 10.6.2005. Ympäristökeskus ei ottanut kantaa [REDACTED] maalla tehtyyn ojitukseen, vaikka ojitus laski [REDACTED] mukaan pohjaveden pinnankorkeutta 1 m ja muutti Oriharjun pohjaveden virtaussuuntaa merkittävästi. Nyt kuormitus tulee osittain suoraan Konnaojaan, siitä Kuonanjokeen ja edelleen Puruveteen lyhyempää reittiä pitkin, kun aiemmin kuormitus kulkeutui Vehkajärvien kautta pidempää reittiä.

Vuonna 2006 tehty ojitus aiheutti [REDACTED] mukaan myös entisen Kerimäen kaatopaikan kuormituksen pahentumisen ja johtaa sen suoraan Konnaojaan ja sieltä Puruveteen. [REDACTED] pyytää rakennus- ja ympäristölautakuntaa tutkimaan soraharjasta tulevan valumaveden laadun ja pohtimaan asiaan ratkaisua.

Ojituksella tuhottiin [REDACTED] mukaan vuonna 2006 [REDACTED] mailta alueen suurin lähde. Samalla tuhottiin vanha metsojen soidinpaikka.

Keskeneräinen oja aiheuttaa kuormituksen kasvua. Tie pitäisi saada tehdä mahdollisimman nopeasti, jotta kuormitus pienenesi ja [REDACTED] pääsisi harventamaan metsäänsä sekä avaamaan saostusaltaita ja parantamaan pintavalutuskenttää. Mikäli hanke asetetaan toimenpidekieltoon, [REDACTED] tulee vaatimaan korvauksia 30 ha metsän piloille menemisestä harvennuksen tekemättä jäämisen seurauksena.

Ojitusilmoitusta ei ole tehty, koska ojitusala jää kokonaisuudessaan pienemmäksi kuin 5 ha.

-----

[REDACTED] on hakenut lupaa liittymän rakentamiseksi kiinteistölle Mikkola RN:o 6:71 maa- ja metsätalousajoon maantielle 15384 (Viitamäentie). Metsäautotien varrella on noin 100 ha metsää. Liittymän arvioitu kokonaisliikenne on yksi (1) ajoneuvo (kuorma-auto) vuorokaudessa. Pirkanmaan ELY-keskus on päätöksellään 18.11.2019 käsitellyt liittymän rakentamista koskevan asian. Päätöksen mukaan liittymä voidaan rakentaa Maanmittauslaitoksen myöntämän tieoikeuden Y2004-28370 kohdalle. Liittymä on tehtävä valmiiksi 18.11.2020 mennessä.

-----

[REDACTED] on saattanut ympäristösuunnittelijalle tietoon, että Kerimäen kunnalta olisi jäänyt maisemoimatta kunnan soraomonttu Viitamäessä.

Tämän selvittämiseksi ympäristöpäällikkö teki yhdessä kunnallisteknisten palvelujen kanssa maastokäynnin Viitamäen montuille ja valokuvasi ottorintauksia. Käynnillä 26.11.2019 kävi ilmi seuraavaa:

1. Oriharjun alueella Viitamäessä on kolmen toimijan montut. Vanhimmat ovat TVL:n montut Oriharjuntien varressa, joista löytyy arkistotieto, jonka mukaan montut olivat käytössä vuonna 1974, ts. ennen maa-aineslain voimaan tuloa. Montuissa kasvaa noin 30 vuoden ikäinen mäntyvaltainen puusto. Maapohja ja ottorintaukset ovat kivistä / someroista soraa. Rintaukset ovat osin maisemoimatta. Mutta koska ottamistoiminta lieenee päättynyt ennen maa-aineslain voimaan tuloa, ei montuille ole maa-aineslupaa tarvittu eikä siten maisemoimisveloitettakaan ole olemassa.

2. Kerimäen kunnan soramonttu sijoittui TVL:n montun kaakkoispuolelle, jolle on myönnetty Mikkelin lääninhallituksen ottamislupa 25.5.1983. Koska tämä soramonttu sijoittui TVL:n monttujen ja nykyisen Pääkanta-Säätiön soramontun väliin, ei montun ottorintauksia näihin suuntiin ole olemassa. Ainoa maastossa nähtävissä oleva matala rintausta sijoittuu koillispuolelle suon suuntaan. Tämä rintausta on maisemoitu ja kasvaa noin 20 vuoden ikäistä mäntyä.

3. Viitamäen monttujen pohjilla on runsaasti suuria kiviä ja (seulottua) somerikkoa. Nämä ovat Pääkanta Säätiön omaisuutta Mikkolan tilalla RN:o 740-580-6-71, vaikka eivät olekaan syntyneet Säätiön toiminnan aikana. Rakennus- ja ympäristölautakunta on myöntänyt Säätiölle 10:ksi vuodeksi maa-aineslupan vuonna 2017 kahdelle ottamispaikalle (alue 1, fillerimonttu ja alue 2, em. soramonttu). Voimassa olevien maa-aineslupien osalta ei ole tässä ottamisvaiheessa maisemointitarvetta.

Em. perusteella [REDACTED] tietoon saattama asia ei anna aiheutta maisemointitoimenpiteisiin Kerimäen kunnan toiminnan jatkajana olevalle Savonlinnan kaupungin kunnallisteknisille palveluille.

-----

Selvityspyynnöstä pyydettiin lausunto Etelä-Savon ELY-keskukselta ja Metsäkeskukselta. **ELY-keskus ei ole antanut lausuntoa esityslistan julkaisuun mennessä.**

Lisäksi selvityspyyntö on lähetetty tiedoksi riidanalaisen tieosuuden naapurikiinteistöjen omistajille.

-----

Metsäkeskuksen lausunnon 10.12.2019 mukaan: *Etelä-Savon metsäkeskus hyväksyi vuonna 2001 silloisen Kerimäen kunnan Alakuo-*

nan ym. kylissä sijaitsevan Konnasuon omistajien rahoitushakemuksen ja kunnostusojitus suunnitelman, jonka laajuus oli noin 7800 m (28 ha). Hanke valmistui lopullisesti vuonna 2005 ja se päätettiin nk. lopullisella rahoituspäätöksellä 24.1.2006.

Lopullisen rahoituspäätöksen yhteydessä kunnostusojitushankkeen osakkaille syntyi toimenpidealueelle hoito- ja kunnossapitovelvollisuus, jonka pituus oli kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 1094/1996 mukaan 15 vuotta. Hoito- ja kunnossapitovelvollisuus Konnasuon kunnostusojitushankkeen kohdalla päättyy siten tammi-kuussa 2021.

Suomen Metsäkeskus valvoo hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden noudattamista rahoituslain 15 §:n mukaisesti. Valvonta kohdistuu lain mukaan jo tehtyihin laiminlyönteihin, joita huomatessaan Metsäkeskuksen tulee kehottaa maanomistajia korjaamaan tilanne määräajassa.

Asiantuntija (nimi poistettu) perehtyi 25.9.2019 Konnasuolla syntyneeseen erimielisyyteen metsänomistaja [REDACTED] pyynnöstä. Tällöin havaittiin, että suolla oli tehty merkittäviä kaivu- ja tasoitustöitä jonkinasteista tieyhteyttä varten. Työn jälki muistutti nk. piennartastanteen tekemistä, mutta oli voimaperäisemmin toteutettu. Toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuus jäi epäselväksi.

Koska näytti ilmeiseltä, että erimielisyys Konnasuolla tehtäviin toimenpiteisiin liittyy pääosin vesilain tulkintaan, metsänomistajaa kehoitettiin olemaan yhteydessä vesilakia valvoviin viranomaisiin, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen sekä Savonlinnan kaupunkiin. Metsäkeskus ei ole toimivaltainen viranomainen vesilain tulkintaan liittyvissä asioissa. Koska toimenpiteet Konnasuolla olivat tarkasteluhetkellä kesken, asiaa ei ollut syytä tulkita myöskään metsätalouden rahoituslain kunnossapito- ja hoitovelvollisuuden valvonnan näkökulmasta.

Kaupungin ympäristönsuojelupalvelut pyytää lisäksi Metsäkeskuksen näkemystä väitteestä, jonka mukaan Konnasuon pohjaveden korkeus olisi pudonnut yhden (1) metrin kunnostusojituksen seurauksena. Kunnostusojituksen tarkoituksena on nimenomaan pohjavedenpinnan alentaminen, joskin arvio yhden (1) metrin alenemisesta tuntuu ylimitoitetulta. Asian tarkempi selvittäminen olisi vaatinut tarkkoja mittauksia ja vaaituksia jo hanketta suunniteltaessa, joten Metsäkeskus ei ota tarkkaa kantaa esitettyyn väitteeseen. Kunnostusojitus näyttää sinänsä toimineen tarkoitetulla tavalla puuston kasvusta ja kenttäkerroksen kasvillisuudesta tehtyjen havaintojen perusteella.

-----

Pääkanta-Säätiön hallituksen muistutuksen 11.12.2019 § 46 mukaan: [REDACTED] *esittämät seikat tulisi huomioida asiaa selvitetessä sekä pitää erityisen tärkeänä, että tällä hankkeella ei saa lisätä Iso-Vehkajärven kuormitusta eikä vesien luontaista virtaussuuntaa saa muuttaa. Lisäksi tulee huomioida, että hanke sijaitsee Kerimäen kunnan lakkautetun kaatopaikan suotovesien valuma-alueella, minkä vuoksi kaikki virtausmuutokset voivat olla vaarallisia IsoVehkajärven veden laadulle.*

-----

Naapurikiinteistön omistaja [REDACTED] muistutuksen 2.12.2019 mukaan: *Olen täysin samaa mieltä liitteenä olevassa ([REDACTED]) kirjelmässä olevien asioiden kanssa.*

*Suovesiä ja ojituksia ei saa ohjata Suureen Vehkajärveen eikä varsinkaan vesien luonnollista virtaussuuntaa saa mennä muuttamaan. Luvattomat ojien kaivuut on lopetettava välittömästi ja alue laitettava selvityksen ajaksi kaikenlaiseen toimenpidekieltoon. Jo tehdyt luvattomat ojankaivuut on tarvittaessa muutettava ennalleen, jos niistä aiheutuu ympäristölle tai muille alueen maanomistajille haittaa.*

*Mahdollisissa toteutettavissa ojan kaivuissa on huomioitava myös lähistöllä sijaitsevan entisen kaatopaikan ympäristövaikutukset.*

-----

Asian esittelee vs. ympäristöpäällikkö Heidi Käyhkö, koska Pääkanta Säätiö s.r.:n hallituksen jäsenenä toimiva ympäristöpäällikkö Matti Rautiainen on esteellinen asian käsittelyssä.

(Valmistelu: ympäristösuunnittelija Heidi Käyhkö, puh. 044 - 417 4687)

## **Vs. ympäristöpäällikön esitys:**

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää:

1. Järjestää alueella keväällä 2020 (huhti-toukokuun aikana) myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana maastokatselmuksen. Katselmukselle kutsutaan riidanalaisen alueen kiinteistönomistajat sekä Etelä-Savon ELY-keskuksen vesirakentamiseen erikoistunut ympäristöasiantuntija. Lautakunta nimeää katselmukselle osallistuvat edustajansa.
2. Ottaa maastokatselmuksen jälkeen kantaa lautakunnalle esitettyyn pyyntöön tutkia Kerimäen entisen kaatopaikan suotovesien aiheutta-

man kuormituksen lisääntymisen alapuolisiin vesistöihin nähden.

3. Olla ottamatta kantaa toimivaltaansa kuulumattomana siihen, onko hanke toteutettu Suomen Metsäkeskuksen hyväksymän ja valvoman aluetta koskevan kunnostusojitus suunnitelman ja sitä seuranneen hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden vastaisesti. Metsäkeskus puuttuu tarvittaessa mahdollisiin laiminlyönteihin toimivaltansa puitteissa.

4. Saattaa [REDACTED] tiedoksi, että tien kunnostukseen liittyvästä ojitushankkeesta ei saa aiheutua vesistön pilaantumisen vaaraa. Hankkeen toteuttamisesta voi seurata ennallistamisvelvoite, jos hankkeesta aiheutuu ympäristölle tai muille alueen maanomistajille haittaa tai vahinkoa.

**Käsittely:**

Ympäristöpäällikkö Matti Rautiainen ja puheenjohtaja Jouni Matilainen poistuivat esteellisenä kokouksesta eivätkä ottaneet osaa asian käsittelyyn eikä päätöksen tekoon. Molempien esteellisyyden syynä on yhteisöjääviys.

Asian esitteli vs. ympäristöpäällikkö Heidi Käyhkö.

Lautakunta valitsi keskuudestaan kokouksen tilapäiseksi puheenjohtajaksi Markku Valjakan tämän pykälän ajaksi.

**Päätös:**

Esitys hyväksyttiin.

**Toimenpiteet:  
Tiedoksi:**

Alueen kiinteistönomistajat  
Etelä-Savon ELY-keskus  
Suomen Metsäkeskus